

APOSTOLUL

CURIERUL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DIN BUCUREȘTI

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ

ADMINISTRAȚIA:

Pr. EUGEN BĂRBULSCU, Subdirectorul Sf. Mitropolii. — București

REDACȚIA:

Pr. T. GIMEDREA, Palatul Sf. Sinod (Antim). — București

Abonamentul pentru preoți, diaconi și instituții 60 lei pe an, pentru cântăreți și paracliseri 40 lei pe an.

PARTEA OFICIALĂ

CATRE IUBITUL CLER ȘI POPOR DIN MITROPOLIA UNGRO-VLAHIEI

Poporul nostru a primit cu încredere îndreptarea calendarului în toate părțile, unde i s'au făcut cuvenitele tălmăciri ale hotărîrilor aduse de cei mai mari. Totuși în unele părți s'au ivit nedumeriri, din care s'au iscat oarecari neînțelegeri.

1. Aceste nedumeriri au provenit la unii din firea lor nenorocită de-a se amesteca cu judecata lor în lucruri, la care nu se pricep de loc.

Calendarul se întemeiază pe calculi și socoți grele, științifice, matematice, astronomice, la cari se pricep numai acei ce știu — cum s'ar zice — ceti în stele. Deci cum să așteptăm, ca tot omul necărturar să înțeleagă în amanunte, de ce? și cum? s'a făcut îndreptarea calendarului?

Deaceia cel mai bun sfat, ce-l putem da credincioșilor noștri este acela, ca să aibă încredere în hotărîrea, adusă cu glas unanim de cei 26 vlădici ai bisericii noastre românești și în înțelegere cu vladicii altor țări și popoare de aceeași credință cu noi. Doar ei mai bine vor ști, decât niște neștuitor de carte ce e bine și ce e rău pentru sfânta biserică a noastră drept măritoare. — Acești vlădici cunosc mai bine decât oricine, care-i ființa credinței noastre pravoslavnice sau ortodoxe? Aceia nu se poate schimba. Sâmburele acestei credințe îl auzim în toate Duminecile și sărbătorile în

„Credeul“ („Crezul“) care se citește sau rostește și în catechismul, pe care ar trebui să-l învețe tot creștinul încă în școala primară. — Durere în să că mulți n'au învățat nimic din aceste; și — în loc să aibă încredere în cei conduși și luminați de D-zeu Sfânt — amestecă și confundă credința bisericeii noastre cu o simplă măsurătoare de timp cum e calendarul. — Sunt în biserică lucruri de credință, cari nu se schimbă; și sunt lucruri în biserică, cari — dacă au greșeli — se îndreaptă. Așa de pildă, unde nu afli lumânări de ceară curată, ci de smoală care te înveninează, te face să amețești, introduci lumină curată de electicitate. Odată preoții aveau același port ca și poporul; iar azi au haine lungi și multe alte asemenea.

2. Calendarul nostru Julian, de care se folosesc toți creștinii, cum ar putea să fie creștin și să facă parte din ființa credinței noastre, când el a fost făcut înainte de nașterea lui Hristos, înainte de-a fi întemeiat Domnul Hristos, biserică creștină? Acest calendar este făcut de împăratul păgân Julian Cesar, de aceea și are numele de Călințar Julian. A confunda deci credința bisericeii creștine cu un lucru luat dela păgâni, este una din cele mai mari greșeli și rătăciri.

3. Calendarul nostru Julian s'a făcut la anul

46 înainte de nașterea lui Hristos; și creștinii l'au primit și introdus în viața lor bisericească numai la anul 325, adică aproape după trei veacuri dela moartea lui Hristos. Sfinții părinți, adunați în cel dintâi sobor icumenic la Niceea la 325 au primit atunci acest călindar, fiindcă învățații, al căror sfat l'au cerut, l'au aflat de cel mai bun, dintre toate felurile de calindare, care se foloseau pe atunci.

4. În acel sobor au constatat învățații, că — deși călindarul Iulian e mai bun ca altele — totuși are mari greșeli; și anume anul din calindar, e în tot anul cu ceva mai lung, decât anul din natură, anul cerului. Anul din natură se găta la o anumită clipă, pe când în calindar anul încă nu s'a gătat, ci întârzie în tot anul. Pe vremea acostui sobor întârzierea crescuse an de an, făcându-se trei zile. De aceea sfinții părinți adunați la Necea au sărit atunci acele trei zile. Curat ca la orologiul de buzunar sau de perete; dacă observi că întârzie cu trei ceasuri, îl dai înainte.

Dela anul 325 și până la 1924 întârzierile iarăși s'au adunat și au dat alte 13 zile. Deci reprezentanții bisericilor răsăritene din lume, adunându-se anul trecut la Constantinopol, sub președinția Sanctității Sale patriarhului icumenic, au hotărât să propue bisericilor noastre ortodoxe, să îndreptăm greșeala din calindar, adecă să-l dăm înainte cu 13 zile întârziate, ca astfel să ajungă la potriveală cu anul din fire.

5. Prin această îndreptare în anul acesta am fi ajuns la potriveala între anul din natură și între măsurarea lui din calindar. Dar de aci înainte după un șir de ani iarăși începe a ieși la iveală o nouă întârziere, care crește an de an. De aceea la Constantinopol s'a primit calculul învățatului sârb dr. Milancovici, ca de aci înainte calindarul să meargă pas de pas cu anul din natură și să nu întârzie. Și îndreptarea făcută de el la calindarul nostru Iulian — devenit ortodox — este așa încât cum calindarul nostru este cel mai bun și mai desăvârșit din toată lumea. Totuș mai rămâne și la el o mică greșeală de abia două secunde la an. Acest dr. Milancovici încă e ortodox ca noi, deci fiu al bisericii noastre.

6. Apusenii și biserica lor papistașă și protestantă încă au tot calindarul păgân Iulian.

Doară pe vremea soborului dela Nicea (325) erau și ei una cu noi. Pe atunci biserica era numai una, căci ei numai la 1053 s'au desprins

de noi. Și ei au făcut îndreptarea mai de mult. Dar calindarul lor a rămas mai puțin bun ca al nostru. Ei au la an o greșeală de 26 secunde.

7. Cad în mare rătăcire aceia, căci din îndreptarea calindarului, bănuiesc că ni-am dat cu „Catolicii“, ni-am dat cu „Nemții“. Asemenea oameni nu știu ce vorbesc. Nemții în mare parte nici nu sunt catolici, adecă papistași, ci sunt protestanți. Așa de pildă întreaga Saxonia e curat protestantă. Iară „catolicii“ sau mai bine zis papistași. au calindarul lor, care și pe viitor se deosebește de al nostru. Papistașii apuseni, au cu totul alți sfinți ca noi și numai unii sfinți îi avem amândouă bisericile. Astfel și pe viitor ei rămân cu sfinții lor și noi cu ai noștri.

8. Este bine a se reaminti, că Statul nostru român de mult primise îndreptarea calindarului în viața sa de Stat: în armată, în școale, în justiție, la poștă și telegraf, la căile ferate și în toate oficiile sale; deci cum mai puteam rămânea aceeași țară și acelaș popor cu două măsurători de timp, adecă cu două calindare? Se făceau zilnic încurcături și încâlцитuri.

9. Facem atenți preoții și credincioșii noștri, că agenți perversi ai sectarilor, adventiști, bapțiști, seduc pe unii ademenindu-i „să treacă la ei, căci popii le-au stricat sărbătorile“, și cu alte asemenea neadevăruri. Asemenea resvrățitori trebuie duși pe mâna primăriilor. Cum pot ei vorbi așa când ei s'au lepădat de Maica Domnului de sfânta cruce și de toți sfinții. Ei n'au sfinți și nici sărbători, ci țin Sâmbăta. Deci nimenea să să nu să iee după proroci mincinoși.

10. Intr'un sat se plânge un țăran cu numele Nicolae către boierul de acolo, că s'au mișcat serbătoarea Sfântului Nicolae dela ziua lui. Dar asta-i numai pășere. Sf Nicolae a trăit în veacul al IV-lea (an. 342). Pe atunci ziua de Sf. Nicolae cădea cu 13 zile mai iute, ca în 1924. Deci de mulți ani noi serbăm pe Sf. Nicolae cu o întârziere. De multe veacuri noi serbăm pe Sf. Nicolae cu o întârziere de 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 zile; iar în anul 1924 întârzierea a ajuns la 13 zile față de ziua în care Sfinții părinți, adică biserica noastră, a așezat la început serbarea lui. Acum — după îndreptarea Calindarului — iarăși cade pe adevărata lui zi, cum era atunci, când l'au canonizat de sfânt. Așa stă lucrul și cu celelalte sărbători ale sfinților.

Deci sorocul lor nu numai nu s'au „stricat“, ci s'au îndreptat, așa cum era la începutul așezării sărbătorilor de sfinți.

11. Intre cei 26 vlădici români, cari formează astăzi Sfântul Sinod sunt 10 din Ardeal și Bucovina, cari au trăit împreună cu Nemții și cu Ungurii. Aceia și înaintașii lor au dus lupte grele acolo pentru credința bisericii ortodoxe și n'au lăsat nimic din ființa legii părinților noștri. Ba au fost și cazuri că Vlădicii noștri de acolo au fost aruncați în pușcării; unul a fost bătut în târg public, de sărea bucăți de carne din trupul lui; și nu și-au părăsit credința strămoșească. Cum ar putea deci ei să se învoiască acum — când am ajuns stăpâni și pe țara lor — ca să ne dăm cu credință acelor străini și chiar dușmani ai Românilor. Iară vlădicii din vechiul regat și din Basarabia sunt tot așa de stâlpii neînfrânți ai credinței noastre ortodoxe.

Este ceva monstruos a-și gândi așa ceva. Noi însă am îmbrățișa cu creștinească bucurie pe aceia, cari s'ar întoarce iar la legea ortodoxă, pe care au părăsit-o unii la 1053, alții mai târziu. Unii și încearcă a se apropia de noi.

Deci tot creștinul să fie deplin liniștit, că biserica noastră răsăriteană își păstrează credința ei în toată curățenia apostolică; iar îndreptarea calendarului nu atinge întru nimica ființa credinței. Tot ce s'a făcut este spre binele neamului și al țării.

București 12 Decembrie 1924

Cu arhlericești binecuvântări
al vostru de bine voitor

† MIRON Mitropolit Primat

NECROLOG

În momentul când punem curierul sub tipar, primim trista veste că, I. P. S. Mitropolit Primat îndură, după cinci luni de zile, o a doua mare durere de fiu: pierde pe scumpa Sa mamă.

În Toplița-Română și-a dat duhul în mâinile celui A-Tot-puternic mama I. P. S. Sale, după o viață dăruită cu mulți ani în care a strălucit cele mai frumoase virtuți românești.

Dumnezeu s'o odihnească în rândurile dreptilor.

PARTEA NEOFICIALĂ

CRĂCIUNUL, BUCURIA LUI

„Iată vestesc vouă bucurie mare“ (Sf. Evangelist Luca II, 11). Da, ziua de Crăciun e o zi de mare bucurie, de cea mai adâncă și de cea mai vie bucurie; de acea bucurie pe care Sf. Apostol Pavel o are în vedere, când zice: „Bucurați-vă pururea în Domnul, când zice: „Bucurați-vă pururea în Domnul, și iarăși zic: bucurați-vă“ (Filip. IV, 4).

Dar, bucuria Crăciunului pentru cine este? Iată ceia ce trebuie de luat în seamă cu atențiune. În nenumărata mulțime a celor ce se zic creștini, și cari din pruncia lor s'au obicinuit a înconjura cu un nimb strălucitor acest cuvânt, Crăciunul, câți mai sunt, Vail aceia pentru care Crăciunul li este o zi de mare bucurie? Dar în timp ce, cu inimile arzând de recunoștință, Păstorii din Betleem povestesc cece li-au spus Ingerii despre

copilul Iisus „și toți ceice au auzit s'au mirat“ (Sf. Evangelist Luca II, 18), iată tot ceiace Evanghelia spune, mulți par'că n'ar voi să primească vestirea acestei bucurii rânduită la tot poporul; mulți par'că n'au parte de adevărata bucurie a Crăciunului.

*
*

Această bucurie nu poate fi de cât numai pentru acei cari se simt pătruși până în fundul inimii lor de cuvântul Ingerului ce zice: „s'a născut nouă astăzi Mântuitor!“; pentru acei cari răspund acestui cuvânt prin cântecul de biruință al Proorocului ce zice: „Căci prunc, s'a născut nouă, fiul, și s'a dat nouă, a cărui stăpânire s'a făcut peste umărul lui, și se cheamă numele lui Inger de

mare stat, sfetnic minunat, Dumnezeu tare biruitor, Domn păcii". (Isaia, IX, 6).

Iisus s'a născut pentru a ne mântui din păcat. Datorită Lui noi știm, că este cu puțință de a ne bucura mult, de toate binecuvântările ce Dumnezeu dăruiește pământului.

Iată ce-și zice ori ce adevărat copil al lui Dumnezeu: Iisus a văzut prăpastia unde ne-a asvârlit păcatul nostru. El n'a voit însă să ne lase să pierim acolo, ci a luat chip de rob „S'a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte, iar moartea de cruce". (Filip. II, 8).

Slavă lui Dumnezeu Cel mai presus de ceruri! *Pace pre pământ, între oameni bunăvoire!* Iată adevărata bucurie de Crăciun! Și ce bucurie! Ea nu atârână de legăturile noastre de familie, de sănătate sau de boală, de starea noastră de bogăție, sau de sărăcie, ori de vârsta noastră. *Ea este pentru toți.* Binecuvântată fie ziua în care micul Copil a văzut pentru prima oară lumina! In veci fie binecuvântată ziua în care *Iisus s'a născut pentru noi*, coprinzându-ne cu harul său, făcându-ne să-i auzim glasul său, descoperindu-se pe sine nouă.

* * *

Dar bucuria aceasta mare și slăvită a

Crăciunului, nu trebuie să treacă și anul acesta pe dinaintea noastră nerodnică, fără să ne îmbie și fără să ne îndemne. Destul și foarte multă vreme, noi ne închidem, ne încuiem, întorcând cheia în broasca ușii de două ori, într'un cerc foarte plăcut de familie sau de societate, ca într'o confortabilă casă cu ferestrele în vitrouri, prin care lumina nu pătrunde, chiar dacă afară ninge, plouă sau bate vântul, de cât colorându-se de tonurile cele mai variate și mai armonioase.

De azi încolo, să ni deschidem ușile și, în lumina nestânjenită, dar adevărată, a străzii, să privim cum trece ceata neorociților și a suferinzilor cari stau afară și au trebuință de noi. Dacă am fost aspri, să ne facem blajini; dacă am fost nemiloși, să devenim milostivi. Totul e cu puțință cu ajutorul Celui de Sus.

Să ne rugăm până ce sloiul nostru de gheață se va preface în foc. Și prefăcuți astfel, să ne apropiem de Sf. Altar al Crăciunului, să ne împărtășim cu trupul și cu sângele lui Dumnezeu care, în această zi, a binevoit a se face om ca noi, pentru a noastră mântuire și să se dea preț de răscumpărare, pentru ca bucuria noastră de Crăciun să fie deplină.

INFORMAȚIUNI

Moartea patriarhului de Constantinopol Grigorie al VIII-lea

In ziua de 18 Noemvrie a. c. s'a săvârșit din viață S. Sa Patriarhul de Constantinopol Grigorie al VII-lea. Cu acest prilej corespondentul nostru din Constantinopole ni tri-mite următoarele informațiuni pe care le împărtășim cetitorilor noștri.

Am asistat ieri, zice corespondentul nostru, la slujba înmormântării fostului Patriarh Grigorie. Slujba s'a oficiat la Patriarhie, cu tot fastul obicinuit, în mijlocul unei mulțimi considerabile de lume, nu numai în lăuntrul bisericii, dar și în jurul patriarhiei, unde străzile erau negre de lume cu

toate că ploaia, care turna cu găleata, n'a conținut un moment.

Serviciul, oficiat în prezența tuturor Arhiepiscopilor, al întregului cler grecesc din oraș cum și al căpeteniilor cultelor străne, mi-a părut impunător.

Răposatul, așezat pe un jilț cernit, era împodobit cu mitra, cârja arhierescă și toate atributele sarcinii sale, și deși răposat de patru zile, lăsa impresia c'ar vrea să dea înalta-i blagoslovenie mulțimii de credincioși strânsă în jurul său.

Turcii n'au scăpat nici acest prilej, pentru a se arăta mai mult de cât desăgreabili Grecilor.

Aici e tradiția, ca Patriarhii să fie în-

gropați în cimitirul Findikli. Decedatul Patriarh Grigorie însă, își exprimase dorința prin testament să fie înmormântat în cimitirul bisericii din Cadi-Kioi, acolo unde, mulți ani, el a păstorit ca episcop. Prefectul orașului, când i-s-a comunicat acest lucru, s'a opus, pretextând că transportarea unui cadavru pe mare la Cadikioi, putea să aibă consecințe grave pentru sănătatea cetățenilor (!) și pentru aceasta trebuie să aștepte autorizație dela Angora.

Autorizația n'a sosit nici azi, și după 6 zile de așteptare trupul mort al Patriarhului Grigorie, în ziua de 24 Noembrie a. c., fără nici o pompă și într'o atmosferă de primantă, a fost dus și înmormântat în cimitirul Findikli.

Patriarhat în țara Românească ?

Se pare că da. Totuși acest lucru nu surprinde pe nimeni din cei cari sunt suficienți orientați de marle mișcări, cu caracter creștin, ce se observă de la răboju încoace în lume. Aceste mișcări, e drept, pornesc din Bisericile eterodoxe, și vizează o ecumenicitate, o unire a tuturor Bisericilor creștine, cel puțin în formele ce pot fi acceptate de cele mai multe, ținându-se în seamă modalitățile și particularitățile de dezvoltare a fiecăreia. Negreșit, din cercul acesta de preocupare nu putea să scape nici marea ramură a creștinătății, care este Biserica ortodoxă a răsăritului. Și atunci ochii apusului s'au îndreptat cercetători spre răsărit, căutând să deslușească între Bisericile orientului pe aceia care, ar putea reprezenta ortodoxia mai cu autoritate.

Pentru moment ochii s'au oprit asupra Patriarhatelor Apostolice. Totuș s'a ajuns repede la convingerea că acestea, în starea în care se găsesc azi, nu pot corespunde nădejdiiilor puse întrânsele. Și, firesc, privirile s'au îndreptat către cea mai puternică, către cea mai organizată, dintre Bisericile autocefale.

Atenția ce s'a început a se da Bisericii noastre, a deșteptat, în toate conștiințele, forța pe care o reprezentăm în ortodoxie și în acelaș timp îndatoririle ce ni se pretind, derivând din întâetatea pe care nu noi am căutat-o, ci pe care voia lui Dumnezeu ne-a impus-o. Ca urmare, o atmosferă s'a creat, atât în țară cât și în streinătate, din care se desprinde ideea, că Biserica ortodoxă română trebuie să se conformeze întru toate situației de cea dintâi Biserică între Bisericile ortodoxe surori. Și din această atmosferă, care o vreme a mocrnit nelămurită, încep să se desprindă convingeri din ce în ce mai pronunțate, că această Biserică trebuie să-și capete, nu numai în fapt ci și în drept, între celelalte Biserici surori, locul ce i se cuvine de cea dintâi Biserică a ortodoxiei.

Cel dintâi glas care s'a auzit în lume, arătându-și convingerile despre nevoia înființării patriar-

hatului român are însemnătate, nu numai prin aceea că este cel dintâi glas care răsună, ci și pentru că este al celui mai autorizat și mai reprezentativ exponent al datorilor și drepturilor ce i se cuvin acestei nații: d-l N. Iorga.

Îată care sunt părerile d-sale în această privință expuse în ziarul „Universul“ din 7 Decembrie 1924.

Necesitatea înființării Patriarhatului

Eu cred că e potrivită întemeierea Patriarhatului din mai multe motive.

Pentru că vecinii noștri ortodoxi îl au.

Patriarhatul sârb datează din zilele Țarului Dușan, de la jumătatea secolului al XIV-lea.

Bulgarii au avut un și mai vechiu Patriarhat, pe care-l reprezintă azi Exarhatul cu caracter patriarhal.

Patriarhatul ecumenic din Constantinopol, ca și cele din Ierusalim, Antiohia și Alexandria, e de mult organ național grecesc.

Rușii și-au făcut Patriarh la sfârșitul secolului al XVI-lea.

Suntem singurul popor ortodox cu un simplu Mitropolit Primat în fruntea unei biserici autonome. Și totuș, când s'a întemeiat mitropolia munteană, mitropolitul era exarh patriarhal. La sfârșitul secolului al XVI-lea, mitropolitul Moldovei avea, — recunoscute de toată ortodoxia, — semnele demnității patriarhale. Dela noi au fost stăpânite, timp de două secole, toate patriarhiile răsăritene.

Refacerea unității ortodoxiei pe cale federativă

Astăzi unitatea ortodoxiei a trecut de mult dela monarhia ecumenică — care și-a pierdut caracterul internațional și tot prestigiul, fiind abia tolerată de statul național și laic turcesc, — la posibilitatea unei forme federative ai cărei membri trebuie să aibă fiecare importanța statului pe care-l reprezintă.

În sinodul, care se anunță, în Maiu 1925, la Ierusalim, nu putem fi reprezentați printr'un șef inferior acelor ai națiunilor celorlalte din ortodoxie.

De ce se impune titlul de Patriarh

Dar, dacă, după Unire, când au fost doi mitropoliți într'o țară mică, cel din București s'a putut deosebi prin simplu titlu de Primat, care e împrumutat dela Primatul Ungariei, deci dela organizația catolică din statul vecin, — acum, când avem trei mitropoliți supuși Primatului și poate, în curând cu cel plănuuit pentru Basarabia, patru, titlul patriarhal se impune.

Odată el însemna coborîrea dintr'o fundațiune apostolică. Dar, precum în Apus, patriarhul de Aquileea de Grada sau al Veneției nu sunt urmași de apostoli, precum în răsărit, numai legenda propagandei apostolului Andrei a putut explica patriarhatul din Moscova — și aceeaș legendă se

întinde și asupra țărilor noastre.—Patriarhatul nu înseamnă decât prestigiul suprem într'o biserică națională cu trecut istoric.

Cine trebuie să fie Patriarh

Obiecția cheltuelilor de reprezentare și a dificultății alegerii persoanei ridicată într'un ziar de cutare înalt cleric, n'are nici o valoare. Cine e Mitropolit primat în Capitala Românie întregite, acela e de drept Patriarh al Bisericii românești autonome, membră cu titlu egal al comunității ortodoxe. Iar societatea românească e datorare a înconjură cu tot prestigiul necesar chiar în lipsa de mijloace ale statului, noua Patriarhie românească.

DATE DIN VIAȚA I. P. S. MITROPOLIT PRIMAT DR. MIRON CRISTEA.

1. Născut la Sf. Ilie 1868 în Toplița-Română și botezat Ilie.
2. Absolvat liceul cu bacalaureat (maturitate) 1887 în Năsăud.
3. Studiat teologia în Sibiu în anii 1887—1890.
4. În 1890/91 învățător la școala primară din Orăștie.
5. Studiat litere și filosofia în Budapesta 1891—1895.
6. Făcut Dr. filosofie 3/15 Mai 1895.

7. A funcționat ca secretar și consilier arhiepiscopal în Sibiu dela 1895—1910.

8. Hirotesit Ceteș 8/21 Sept. 1897 la sfințirea bisericii din Dragoș de către Mitropolitul Miron Romanul.

9. Hirotonit diacon Dumineca în ziua de trei Ierarhi 30 Ianuarie 1900 în Sibiu de către Mitropolitul Ioan Meșianu.

10. Înaintat arhidiacon la 8/21 Septembrie 1901.

11. Tuns monah de Arhimandritul Augustin Harașca în 23 Iunie (6 Iulie) 1902 în Mănăstirea Hodoș-Bođrog de lângă Arad.

12. Hirotonisit Ieromonah în vara anului 1903.

13. Promovat protoosinghel în ziua de Rusalii 1908

14. Ales Episcop al Eparhiei Caransebeșului la 21 Noemvrie (4 Decembrie) 1909 Sămbăta în ziua de „Intrarea în Biserică”.

15. Întărit Episcop la 11 Aprilie st. n. 1910 de Împăratul-Rege Francisc Iosif I.

16. Promovat Arhimandrit, Duminecă, 15 Aprilie 1910 st. n. în Sibiu.

17. Hirotonit arhieru în 3 Maiu st. n. 1910, a treia zi de Paște, în Catedrala din Sibiu de către Mitropolitul Ioan Meșianu și Episcopul Aradului Ioan/I. Papp.

18. Instalat Episcop la 8 Mai 1910 la Caransebeș.

19. Ales Mitropolit Primat la 31 Decembrie 1919 st. n.

20. A primit Investitura regală la 1 Ianuarie 1920.

NOTE

POMUL DE CRĂCIUN

Dela o vreme obiceiuri streine au început, încet-încet, să pătrundă la noi cu pretenția de a se statornici definitiv. Un spirit de imitație, care nu întreabă de unde? și pentru ce? înfiază obiceiuri ce nu spun nimic sufletului acestei nații. Pomul de Crăciun e unul din obiceiurile apusene care s'a furișat în datinele noastre, cu tendința să înlocuiască străbunele și frumoasele obiceiuri ale Colindelor, Ștelei, etc., datini strâns legate de tradiția nației noastre.

În celece urmează am de gând să arăt legenda acestui obicei apusean și cetitorul va judeca, dacă introducerea lui în țara noastră are vr'un rost.

«În anul 724 o mică ceată de creștini străbătea, în preajma Crăciunului, marile și întunecatele păduri ale Germaniei. Winfried, cunoscut sub numele de Bonifaciu, era căpetenia acestei cete.

În seara de Crăciun, sosiră într'o poiană,

în mijlocul căreia se afla un stejar uriaș. Un foc mare ardea dinaintea lui și niște oameni, cu tețele întoarse către copac, stăteau în jurul lui, așezați în cerc. Toți, ostași, bătrâni, femei și copii mici, toți erau îmbrăcați în haine albe.

Bătrânul preot salută pe Winfried și pe tovarășii lui și li zise «E noaptea morții lui Baldur; trufașul zeu al soarelui, Thor, are teamă din pricina aceasta. De asemenea el mai este încă furios pentru că poporul său nu-l mai slujește cum se cuvine. De aceea el ne-a încărcat de nenoroc și a trimis ciumă asupra noastră. Numai o jertfă de preț poate să ne împace cu el. Noi trebuie să-i dăm tot ceiace avem mai de preț».

Și el numai de cât se întoarse și puse mâna pe un băețas cu înfașurarea plăpândă, fiul cel mai mare al șefului tribului, și-i zise: «Bernard, vrei tu să mergi în Walhalla ca să duci o veste lui Thor?».

«De sigur, răspuse copilul, dacă tata îmi dă voie. E departe?».

«Da, zise preotul, dar să fii curajos, căci va trebui să mergi câțva timp prin întunec».

Zicând acestea, legă pe copil la ochi și-i porunci să îngenuche lângă altarul ce se găsea lângă foc. Apoi ridicând barosul cel negru al lui Thor, îl răsuci d'asupra capului copilului; dar înainte de a-l plesni în cap, Winfried asvârli bățul lui cel gros între copil și calăul său; barosul căzu peste altar și îl sfărâmă în două.

Un țipăt înfundat isbucni din toate părțile, dar șeful porunci tăcere și ceru să vorbească cu streinul.

Winfried desfășură atunci un pergament și ceti o scrisoare a episcopului Romii, trimisă tuturor locuitorilor acestor păduri. El li porunceă să asculte de cuvintele lui Bonifaciu și să zidească o casă în cinstea Celui Prea Înalt.

«Cum? zise șeful, adică cuvântul ce tu ni aduci este o veste a Celui Prea Înalt?».

«Așa este, zise Bonifaciu, și nu trebuie să se verse nici o picătură de sânge într'această noapte. Iar umbra acestui copac care întunecă lumina cerului, trebuie ștearsă. Aceasta este noaptea nașterii lui Iisus Hristos. Thor este mort! putea-va el să ocrotească acest copac?»

Nu isprăvi bine cuvântul, că Winfried și cu tovarășii lui se apucară să doboare stejarul cu ajutorul unui fierăstrău și al unei săcure.

«Iată lemn pentru biserica voastră!» strigă Winfried; apoi arătând un brad tânăr adăogă: «Colo, se găsește un copac care nu trebuie să fie pătat de sânge. El va fi semnul noului cult».

Ei duseră copacul Copilului — Iisus în sala unde se țineau adunările acestui trib, atârnară lumini printre ramuri, în timp ce Winfried povestea păgânilor istoria Copilului — Iisus, a păstorilor și a cântecului Ingerilor».

* * *

Iată, aceasta este legenda pomului de Crăciun. Negreșit e frumoasă, instructivă, emoționantă chiar, dar, ce poate spune ea sufletului latin dela Dunăre? Acestui suflet Colinda, Steaua, Vicleemul etc., li vorbesc mult mai pe înțeles de cât legendele, ori cât de duioase ar fi ele, aduse după cine știe ce meleaguri.

Lăsați pomul de Crăciun să vorbească

sufletului națiilor care-l înțeleg, voi vorbiți sufletului nației noastre în graiul pe care ea îl înțelege.

CRĂCIUNUL ÎN ALTE ȚĂRII

În Norvegia. — În Norvegia e obiceiul a face ca și păsările să se bucure de sărbătoarea Crăciunului. În dimineața acestui praznic, în poarta fiecărei curți se înfige o prăjină, în vârful căreia se leagă un snop de grâu și-l lasă păsărilor cerului să-l ciugulească. Cei mai sărmani, împrăștie pe dinaintea porții câteva mâini de spice tot în vederea aceluiaș obicei. Ceiace păsările nu mănâncă în ziua aceea, rămâne mai departe pe loc, pentru ca păsările nestingerite să vină și să ciugulească hrană, în lungile zile de iarnă. Stoluri de acest fel de oaspeți înaripați ciugulesc, ciripind gălăgios din acești snopi de grâu, înveselind într'un chip cu totul aparte Crăciunul Norvegian.

În India. — Creștinii indigeni din India sărbătoresc Crăciunul într'un chip cât se poate de plăcut, mergând la acei pe care vor să-i onoreze și prezentându-le buchete și ghirlande de flori. În părțile acelea, florile sunt în plină înflorire în Decembrie și răspândesc un miros mult mai pătrunzător de cât în țările noastre cu temperatura mai potolită. Ghirlandele de flori sunt semnele de stimă și de devotament.

În Africa de sud. — Mulți locuitori ai orașelor Capului, Durbanului Portului-Elisabetei, etc., prăsnuiesc Crăciunul ducându-se să prânzească pe nisip sub razele aprinse ale unui soare de vară. Petreceri numeroase se organizează pretutindeni. Tot la acest praznic începe fiecare să poarte hainele de vară, ușoare.

Pe Mare. — O parte indispensabilă din personalul vasului e lăsată pe punte să facă de pază, sau în camerele mașinilor; iar ceilalți, cari nu sunt indispensabili la manevră, se reunesc într'un salon și aci petrec cu tot felul de jocuri. Prânzul are o parte însemnată în prăznuirea acestei sărbători și celebrul plum pudding (cartaboș) e ne-lipsit. Conversațiile între marinari cu prilejul Crăciunului se învârtesc mai mult în jurul amintirilor de acasă și de familie.

DUMITRU POPESCU

Calea Șerban-Vodă, 23 — Telefon 62/04

Lângă Biserica Sf. Spiridon — Fondat în anul 1890

BUCUREȘTI

MARE MAGAZIN ȘI ATELIER ROMANESC

SPECIAL PENTRU HAINE PREGĂTITE ȘI ODĂJDIȘ BĂȘIERICEȘTI DE MĂTASE CU FIR ȘI FĂRĂ FIR

Se găsesc gata și de comandă, cu prețurile cele mai reduse și calitatea cea mai superioară.

MARELE MAGAZIN

Posedă tot felul de obiecte bisericesti, de argint și metal, bine aurite și lucrate în stil românesc.

Evangelii legate în argint și alpaka, cizelate artistic, aurite și argintate.

Epitafe pictate în stil bisericesc pe pânză și mătase, în toate culorile.

Steaguri (prapore) bine pictate.

Icoane de argint marcat și metal, bine aurite și argintate, în diferite mărimi, de biserică și de casă.

Chivote în formă de bisericuță, cu turle, de alpaka, bine argintate și aurite, precum și de argint marcat.

Garnituri de Sfinte Vase complete: *potir, disc, steluță, copie și linguriță*, de argint și de alpaka, (metal) bine aurite și argintate în foc.

Cădelnițe de diferite mărimi, aurite, argintate și cizelate.

Candele de argint și de metal (alpaka) cu trei lumânări precum și fără lumânări, bine aurite și argintate, pentru Biserică și pentru casă.

Cruci pentru Sfânta Masă, de argint și alpaka, de toate mărimile, precum și cruci de botez, fără postament și cu postament.

Cununii de argint și de metal, aurite și argintate, diferite forme, cu pietre și fără pietre.

Cruci de Economii, Stavrofori, de argint, aurite, cu pietre și fără pietre, aduse special din străinătate cu lanțurile și cutiile lor speciale.

Sfesnice pentru Sfânta Masă, cu trei brațe și cu 7 brațe (7 lumânări) de metal, bine aurite și argintate.

Sfesnice mari Impărătești, de bronz și alamă, frumos lucrate și bine aurite, aduse din străinătate.

Policandre de alamă cu 12, 18 și 24 lumini, de alamă și bronz, lucrate în stil românesc cu câte o figură de înger între lumini.

Sfesnice de lemn, sculptate și bine aurite, pentru iconostase și la Icoana Maicii Domnului.

Icoane mari Impărătești, de argint și lemn, bine pictate.

Icoane (praznicare) de lemn, bine pictate.

Se primește orice comandă din nou, precum și reparație de orice obiecte bisericesti sau lucrări totale.

Un costum de haine preotești din stofe se execută în 24 ore, cu materialul magazinului, sau al clientului, cu prețuri foarte reduse

În magazin se mai găsesc *pălării model preotesesc*, gata, aduse special din străinătate. *Culoane preotești* de toate culorile, *cordoane de moar de mătase* pentru Consistoriu și Protoerei.

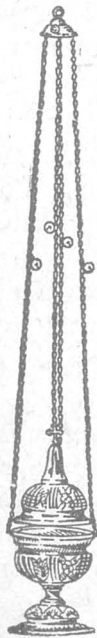
Toți Onor. Preoți cari au lucrat haine negre sau veșminte în atelierul meu dela 1915 și până azi, pot să-mi trimită o carte poștală cu anul în care a făcut haine și eu după măsura aceea fac orice haină cu modificările cerute de Onor. Client, fără ca să vie pe cheltuială în București.

La terminarea comenzii, o expedie cu poșta pe adresa Onor. Client fără nici un rizic pentru Domnia-Sa.

INSTIȚARE

Rog notați bine că Magazinul și atelierul meu nu are nici o tovă-ă de sau asociație cu alte firme sau magazine din București sau din alte orașe din Țară.

Rog nu credeți elorce vă spun lucruri ce nu corespund adevărului în această privință Magazinul și atelierul sunt sub conducerea mea personală și sub firma:

CARTE PASTORALĂ

către

Clerul și poporul creștin ortodox din România

Iubiți frați și fii în Domnul,

CAP. I.

De când avem calendarul iulian de astăzi; și cine l-a făcut și ni l-a dat.

În anul viitor, se împlinesc 1600 de ani, de când soborul Sfinților. Părinți dela Niceia a rânduit să se primească de toată lumea creștină, pentru socotirea timpului, *Calendarul Iulian*. Acest calendar nu a fost făcut la Niceia și nici nu a fost întocmit de vreunul din credincioșii Sfintei Noastre Biserici creștine, ci Sfinții Părinți din Niceia l-au găsit deja întocmit de un mare învățat păgân Sosighene, care îl lucruse cu 46 ani mai înainte de nașterea Mântuitorului Hristos, adică pe timpul împăratului roman Iulius Cezar, al cărui nume îl poartă. Cum însă acest calendar iulian era, ca socoteala de timp, cel mai bun decât toate calendarele depe vremea aceea, Sfinții Părinți ai Bisericii noastre creștine n'au mai ținut seama că era făcut de un păgân și, că fusese folosit de păgâni mai mult de 300 de ani, ci l-au primit așa cum l-au găsit întocmit, pentru toată Biserica și lumea creștină de atunci, păstrându-i încă și numele de calendar Iulian, cum îl numiseră păgânii. Au ținut însă, să-l *increstineze*, pentru că au așezat în el printr'o socoteală aparte, stabilită la Niceia atât data Sfințelor Paști, care nu exista la păgâni, cât și toate sărbătorile și sfintele slujbe creștinești, cu pomenirea, în fiecare din cele 365 de zile al anului, a câte un sfânt cel puțin, din sfinții Bisericii creștine. Prin cuprinsul deci și prin însemnătatea ce i s'a dat de Biserica noastră, calendarul Iulian a fost, cum am zice, *botezat în legea creștină*; și n'a mai rămas în el dela Sosighene păgânul, decât numărul și numele de luni și de zile, ale anului adică socotelile științei astronomice.

CAP. II.

Calendarul nostru iulian este greșit în socoteala timpului, căci a lăsat anul mai mare decât trebuie.

Increstinat în felul acesta, calendarul Iulian a slujit Biserica și lumea creștină și în Răsărit și

în Apus, unde s'a introdus în cele din urmă prin lege de stat de către regele apusean Carol cel Mare, în veacul al VIII-lea dela Mântuitorul Hristos. În veacul al XVI-lea însă, învățații creștini au constatat că, socotelile astronomice ale lui Sosighene sunt greșite, căci el croise anul în calendarul acesta mai mare, mai lung decât anul cerului. Anul cerului sau anul astronomic este acela, pe care îl încheie soarele după ce s'au terminat în întregime cele patru anotimpuri adunate la un loc, formează anul adevărat, adică anul pe care ni-l dau însuși soarele și cerul, și datorită celor ce întocmesc calendare este ca să se țină în socotelile ce întocmesc pe hârtie, nu de ani închipuiți de mintea lor, ci de anul ceresc, adică de totalul timpului în care se încheie complect cele patru (4) anotimpuri. S'a dovedit de învățații creștini, că anul ceresc e numai de 365 de zile, 5 ceasuri, 48 minute și 48 de secunde, pe când anul din calendarul lui Sosighene era de 365 de zile și 6 ceasuri întregi. Între anul lui Sosighene deci și între anul ceresc s'a descoperit o nepotrivire de 11 minute și 12 secunde, cu care anul din calendarul iulian e mai lung decât cel ceresc. Din cauza acestei greșeli, deosebirea dintre adevăratul an, care-i cel ceresc, și între anul din calendarul iulian a crescut an de an cu 11 minute și 12 secunde, ceia ce în sute de ani face multe zile. Anume au stabilit, că anul cerului se încheie mai degrabă, iar cel al calendarului iulian se încheia cu mult mai târziu decât el. Calculând întârzierea aceasta, numiții învățați au descoperit că, în veacul al XVI-lea, ea ajunsese deja la 10 zile, și că prin urmare anul cerului și anul calendarului nu mai corespundeau între ele ca arătare de vreme, căci nu mai arătau împreună la aceeași dată, anumite semne cerești, cum arătasera pe vremea lui Sosighene, și până către Sinodul din Niceia.

Așa, de pildă, pe vremea lui Sosighene, acel semn ceresc, care se numește *equinocțiul de primăvară*, și care are loc primăvara, atunci când ziua e egală cu noaptea, era statornicit în calendarul iulian la o dată anumită, când el se

Intâmpla cu adevărat și în natură, și anume la 21 Martie. Deci când era în calendarul iulian 21 Martie, tot atunci arătau și ceasornicele ziua egală cu noaptea adică equinoptiul de primăvară. Din cauza însă a celor 11 minute și 12 secunde, cu care anul iulian a fost mai mare de cât cel ceresc, data de 21 Martie din calendarul iulian a început să rămână în urmă de adevăratul timp al vremii când ziua devine în primăvară egală cu noaptea; Așa că în secolul al XVI-lea equinoptiul de primăvară începuse să fie arătat de ceasornice cu 10 zile mai înainte de 21 Martie al calendarului iulian, cu care la început equinoptiul ceresc căzuse într'o vreme.

Pentru a se ști deci, data equinoptiului de primăvară, de cari creștinii se serveau după regulile stabilite de Soborul dela Niceia pentru calcularea datei Sf. Paște, trebuia în secolul al XVI-lea să nu se mai caute în calendarul iulian când cade 21 Martie, ci să se aibă drept călăuză pentru această socoteală ceasornicul cu care trebuia să se măsoare durata zilei și a nopței spre a se vedea când anume deveneau acestea primăvara egale între ele.

CAP. III.

Revizuirea acestui calendar de către Romancatolici sub Papa Grigorie al XIII-lea spre a-i îndrepta greșelile de calcul făcute de Sosighene.

Convingându-se de această greșală a calendarului iulian, papa Grigore al XIII-lea, care a trăit în secolul al XVI-lea, a însărcinat pe un învățat Luigi Lilio să revizuiască calendarul iulian, de care se conducea și Biserica papală, pentru a-l apropia cât mai mult de calendarul ceresc, adică de a-l face să arate și el deapuri la aceiași dată a vremii cu cel ceresc, atât equinoptiul de primăvară, cât și equinoptiul de toamnă, cum și cele două solstiții, adică pe cel de vară, când avem cea mai lungă zi și pe cel de iarnă, când avem cea mai lungă noapte. Cu toate străduințele și învățătura lui însă, nici Lilio n'a putut să potrivească între ele calendarul iulian și pe cel ceresc în așa fel, în cât să le facă de tot egale ca durată. Anul iulian revizuit de el, e drept că n'a rămas mai mare de cât anul ceresc cu 11 minute și 12 secunde, ca anul lui Sosighene; dar tot a rămas și el mai mare cu 22-26 de secunde, decât anul ceresc.

Ca să ajungă la apropierea aceasta, Lilio, a scăzut din calendarul revizuit de el, cele 10 zile, cu care anul calendarului iulian rămăsese în urmă

de anul ceresc până în secolul al XVI, alegând pentru această scădere și scurtare, ziua de 5 Octombrie din anul 1582, căreia în loc de 5 Oct. i-a zis 15 Oct. Pentru a împiedica însă și pe viitor producerea unor astfel de zile de întârziere, pe care în mod fatal aveau să le nască cele 11 minute și 12 secunde de diferență, din care rezultaseră și cele 10 zile din trecut în intervalul numai de 1257 de ani, câți trecuseră dela Niceia până la revizuirea din 1582 a acestui calendar, Lilio a lăsat în fiecare grup de câte 400 de ani, care își are bisecți toți anii dela urma fiecărei sute, numai un singur an bisect, adică de 366 de zile și anume numai anul cu care se termină suta a patra. Pe toți ceilalți trei ani bisecți, cu care se încheie suta a treia, și suta a doua și suta întâia, Lilio i-a redus la ani comuni, adică la ani numai de câte 365 de zile. Pentru ce a redus el anii bisecți ai sutelor a treia, a doua și a întâia din fiecare grupă de câte 400 de ani la ani comuni? Pentru că s'a calculat, că în timp de 400 de ani, cele 11 minute și 12 secunde, cu care anul iulian e mai mare decât cel ceresc, fac tocmai trei zile și ceva, cu care anul iulian devine mai mare. Din patru în patru sute de ani deci, anul iulian devine mai mare decât cel ceresc cu câte trei zile și ceva, cu care el rămâne în urmă față de vremurile cerului și ale naturii. Lui Lilio prin urmare îi trebuia să taie din calendarul iulian, nu numai cele 10 zile, care se formaseră până la 1582 din aceste trei zile și ceva ci îi trebuia să le taie și pe acelea pe care aceste trei zile și ceva aveau să le mai producă regulat și în viitor. Și le-ataiat și pe acestea, prin suprimarea, după cum văzurăm, a anilor bisecți dela sfârșitul sutelor întâia, a doua și a treia, din fiecare grupă viitoare de câte 400 de ani. A mai rămas însă de tăiat, pentru ca să poată să devină la fel între ele anul calendaristic cu cel ceresc sau astronomic, încă acel «ceva» care am arătat că prisosește peste cele trei zile tăiate și care provine din cele 22—26 de secunde, care ar face, după calculele lui Lilio, încă o zi la fiecare 4000 de ani, cu care anul Gregorian ar rămâne mai mare și mai în urmă de cât anul ceresc. Ca să o înlătore și pe această zi, Lilio a rânduit să se taie la împlinirea a fiecărei 4000 de ani și din anul bisect al sutei a patra, care va cădea atunci. Grupul de 400 de ani deci, cu care se vor încheia perioadele de câte 4000 de ani își va avea comuni și nu bisecți adică de 365 de zile și nu 366 de zile, nu numai cei trei ani finali ai sutelor întâia, a doua

și a treia, el pe toți patru, adică și anul bisect din suta a patra.

CAP. IV.

Calendarul iulian, revizuit sub Papa Grigore al XIII, ia numele de calendar grigorian și devine oficial în Apus și pentru Romano-catolici și pentru protestanți

Astfel revizuit, calendarul iulian al Romano-catolicilor a devenit dela Lilio încoace, adică dela 1582 până azi calendarul Grigorian, după numele Papei Grigore al XIII-a care l-a introdus; și a fost primit foarte cu greu de Romano-catolici, și a fost primit și mai cu greu de protestanți, care l-au admis abia cu vreo sută și șaptezeci de ani în urma romano-catolicilor.

CAP. V.

Biserica Ortodoxă însă de Răsărit nu l-a adoptat

Noi, Biserica și creștinii ortodocși, n'am primit până astăzi acest calendar gregorian în felul revizuit de Lilio, pentru următoarele motive:

1. Pentru că nu e nici el exact, după cum am arătat, întru cât nici el nu egaleză perfect, ca coincidență de vremi, anul calendaristic cu cel ceresc, și

2. Pentru că în calendarul Gregorian al romano-catolicilor nici data Sf. Paște nu se calculează ca la noi, nici sfinții, care se pomenesc în fiecare zi, nu sunt aceiași cu cei dela noi ortodocși și nici slujbele cari li se fac, adică ritualul din tipic nu e ca la noi.

CAP. VI.

Trebuința Bisericii ortodoxe de Răsărit de a-și îndrepta și ea calendarul iulian de greșelile lui Sosighene, și motivele speciale pe care le are Biserica ortodoxă română pentru o astfel de îndreptare.

Cum însă suntem de mult convinși și noi ortodocșii de greșala lui Sosighene în calcularea anului său calendaristic, întrucât astăzi de pildă equinoptiul de primăvară nu-l mai avem la 21 Martie, cum l-a calculat Sosighene și cum l-a stabilit în calendarul iulian, ci ziua cu noaptea sunt egale azi, după arătările ceasornicului, cu 13 zile mai înainte de această dată, adică la 8 Martie al calendarului iulian, declarăm de astă dată că ne-a devenit și nouă cu neputință să ne mai opunem adevărului și să păstrăm ca și

până aci tot calendarul iulian al lui Sosighene. Și ne-a devenit cu neputință să-l mai păstrăm pe acest calendar, pentru următoarele motive:

1. Toate statele creștine ortodoxe, între care se numără și statul nostru românesc au primit pentru uzul lor și al cetățenilor lor ortodocși, calendarul Gregorian, ca fiind mai aproape de anul ceresc de cât cel iulian;

1. Dela întregirea scumpei noastre patrii încoace, suntem cu toți datori a căuta și a folosi tot ce poate duce la unirea între ei a tuturor cetățenilor acestei scumpe patrii, în care, pe lângă noi creștinii ortodocși, se numără acum foarte mulți de altă lege. Pe toți acești cetățeni noi ai patriei noastre, noi ortodocșii, cari, prin numărul și prin calitatea noastră de băstinași suntem elementul de plămădire și de reprezentare al românismului, avem datoria să-i atragem cât mai mult în spre masele românești și să-i alipim cât mai intim de sânul patriei noastre. Aceasta o cer marile interese ale Statului. Și cum calendarul nu pune în joc nici ființa credinței, nici vreo parte însemnată din viața noastră bisericească, am crezut de datoria noastră să ne servim și de el pentru a înlesni în masa tuturor cetățenilor noștri apropiierile sufletești și sociale trebuitoare;

3. Ne-am dat seama prin studii și prin experiențe anume că, din cauza nepotrivirilor dintre calendare, se păstrează în lumea noastră muncitoare două rânduri de sărbători, cum e de pildă nu numai la Sf. Paște și la sărbătorile dependente de el, ci și la Nașterea Mântuitorului, la Bobotează, la Adormirea Maicii Domnului, etc., adică la toate sărbătorile fixe; și că, prin atâtea zile de repaos, i se pricinuește muncii și economiei românești, concurată cu atâtea competiții și îndemănare de streini, pagube, care, după cum au calculat unii s'ar ridica pentru fiecare zi de repaos, la suma de vr'o 500 milioane lei;

4. Ne-am dat seama de asemenea, că n'avem dreptul să ne opunem științei care ne vestește adevărul, pentru că lupta Mântuitorului Hristos a fost în lumea aceasta, ca să le impună tuturor adevărul: «*Eu pentru aceasta m'am născut, și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Tot cel ce este din adevăr ascultă glasul meu*»¹⁾ i-a zis El lui Pilat, când acesta îl judeca spre moarte, adică în momentul cel mai grav și mai solemn al petrecerii sale pe

¹⁾ Ioan, Cap. XVIII, v. 47.

CALENDARUL BISERICESC

pentru lunile

OCTOMBRE, NOEMBRE ȘI DECEMBRE

anul 1924

Îndreptat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române-Autocefale

OCTOMBRE		NOEMBRE		DECEMBRE	
Are 31 zile		Are 30 zile		Are 31 zile	
M 1	Acop. Maicii D-lui. Sf. Ap. Anania	S 1	Sf. Cosma și Damian (Asia)	L 1	Sf. Prooroc Naum
J 2	Chiprian și Iustina	D 2	Sf. Mucenic Achindin	M 2	Sf. Prooroc Avacum
V 3	Dionisie Areop.	Duminică 22 după Rusalii. <i>Glas 5, Voscr. 11, Gal. VI, 11-18. Lc. XVI, 19-31.</i>		M 3	Sf. Prooroc Sofonie
S 4	Sf. Mucen. Ierotei al Atenei	L 3	Sf. Mucenic Achepsima	J 4	Sf. Varvara și Ioan Damaschin
D 5	Sf. Muceniță Haritina	M 4	Sf. Ioanichie cel Mare și Nicandru	V 5	Sf. Sava cel sfințit
Duminică 20 după Rusalii. <i>Glas 1, Voscr. 7, Gal. I, 11-19. Luc. VII, 11-16.</i>		M 5	Sf. Mc. Galaction și Epistimia	S 6	†) Sf. Ierarh Nicolae
L 6	Sf. Apostol Toma	J 6	Sf. Pavel Mărturisitorul	D 7	Sf. Amvrosie și Filoteea
M 7	Sf. Mare Mucen. Serghie și Vakh	V 7	Sf. 33 Mucenici și Sf. Cuv. Lazăr	Duminică 27 după Rusalii. <i>Glas 2, Voscr. 5, Efes. VI, 10-17. Luc. XIII, 10-17.</i>	
M 8	Sf. Cuvioasă Felaghia	S 8	†) Sobor. Sf. Arh. Mih. și Gavril	L 8	Sf. Cuvios Patapie
J 9	Sf. Apost. Iacov al lui Alfeu	D 9	Sf-ții Mucen. Onisifor și Porfirie	M 9	Zemislirea P. Sf. Fecioare Maria
V 10	Sf. Mucen. Evlampie și Evlampia	Duminică 25 după Rusalii. <i>Glas 6, Voscr. 1, Efes. IV, 1-7. Lc. X, 25-37.</i>		M 10	S-ții M. Mina, Ermoghen și Evgraf
S 11	Sf. Ap. Filip, unul din cei 7 Diaconi	L 10	Sf. Ap. Erast și Sf. M. Orest	J 11	Sf. Daniil Stâlpcnicul
D 12	Sf-ții M. Prov. Varah și Andronic	M 11	Sf. M. M. Mina; Victor și Vichentie	V 12	Sf. Spiridon al Trimitundei
Duminică 21 după Rusalii și a Sf. Părinți dela Sinod VII. <i>Glas 2, Voscr. 8, Gal. II, 16-20. Evr. XIII, 7-16. Lc. VII, 5-15, 8. Io. XVII, 1-13.</i>		M 12	Sf. Ion cel milostiv și Nil	S 13	Sf-ții Muc. Evstratie și Lucia
L 13	Sf-ții Mucenici Carp și Papii	J 13	Sf. Ioan Gurădeaur	D 14	Sf. Mucenic Thirs.
M 14	Sf-ții Cuv. Cosma și Parascheva	V 14	Sf. Apostol Filip	Duminică 28 după Rusalii și a Sf. Strămoși. <i>Glas 3, Voscr. 6, Col. III, 4-11. Lc. XIV, 16-24. Mt. XX, 16.</i>	
M 15	Sf. M. Luchian preot. Aniv. Incoronării	S 15	Sf. Gurie. <i>Incep Post. Crăc. B</i>	L 15	Sf. Mucenic Elevertie episcopul
J 16	Sf. Longhin. Nast. A. S. R. Prinț. Carol	Duminică 26 după Rusalii. <i>Glas 7, Voscr. 2, Efes. V, 9-19. Lc. XII, 16-21, VIII, 8.</i>		M 16	Sf. Prooroc Agheu
V 17	Sf. Pro. Osie și M. Andrei Criteanul	L 17	Sf. Grigorie al Neochesariei	M 17	Sf. Prooroc Daniil și cei 3 tineri
S 18	Sf. Apost. și Evanghelist Luca	M 18	Sf. Platon și Roman	J 18	Sf. Mucenic Sevastian
D 19	Sf. Prooroc Ioil	M 19	Sf. Proor. Avdie, Sf. M. Varlaam	V 19	Sf. Mucenic Vonifatie
Duminică 23 după Rusalii. <i>Glas 3, Voscr. 9, Efes. II, 4-10. Lc. VIII, 26-39.</i>		J 20	Sf. Grigorie dela Bistrița și Proclu	S 20	Sf. Mucenic Ignatie al Antiohiei
L 20	Sf. Mare Mucenic Artemie	V 21	(†) Intrarea în Bis. Dezleg. la pește	D 21	Sf. Muc. Iuliana și Sf. Temistocle
M 21	Sf. Cuv. Ilarion cel Mare	S 22	Sf. Apostol Filimon	Duminică înaintea Nașterii Domnului: a Sf. Părinți. <i>Glas 4, Voscr. 7, Evr. XI, 9-10, 32-40. Mt. I, 1-24.</i>	
M 22	Sf. Averchie episcopul	D 23	Sf. Amfilohie al Iconiului	L 22	Sf. Marea Muceniță Anastasia
J 23	Sf. Mc. și Ap. Iacov al Ierus.	Duminică 30 după Rusalii. <i>Glas 8, Voscr. 3, Colos. III, 12-16. Filip. III, 20-IV, 1-3. Lc. XVIII, 18-27. Mat. V, 14-19.</i>		M 23	Sf. 10 Mucenici din Creta
V 24	Sf. Marele Mucenic Areta	L 24	Sf. Mucenic Climent al Romei	M 24	Sf. Muceniță Evghenia fecioara
S 25	Sf-ții Mucen. Marchian și Martirie	M 25	Sf. Mare Muceniță Ecaterina	J 25	(†) Nașterea Domnului. H.
D 26	†) Sf. Marele Mucenic Dimitrie	M 26	Sf. Alipie Stâlpcnicul și Stelian	V 26	†) Sobor. Maicii D-lui, Sf. Nicodim
Duminică 24 după Rusalii. <i>Glas 4, Voscr. 10, Efes. II, 14-22. Gal. V, 22-VI, 1-2. Lc. VIII, 41-56. Mt. XI, 27-30.</i>		J 27	Sf. Mare Mucen. Iacov Persul	S 27	†) Sf. Ap. și Arhidiacon Ștefan. H.
L 27	Sf. Nestor și Dimitrie cel nou	V 28	Sf. Mucenic Ștefan cel nou	D 28	Sf. 20.000 de Mucenici
M 28	Sf. Mucen. Terentie și Neonila	S 29	Sf. Mucen. Paramon și Filomen	Duminică după Nașterea Domnului. <i>Glas 5, Voscr. 8, Gal. I, 11-19. Mat. II, 13-23</i>	
M 29	Sf. M. Anastasia. Nașterea M. S. Reginei	D 30	Sf. Ap. Andrei cel întâi chemat	L 29	Sf. 14.000 de Prunci Mucenici
J 30	Sf-ții Mucen. Zinovie și Zinovia	Duminică 31 după Rusalii. <i>Glas 1, Voscr. 4, I Tim. I, 15-17. Lc. XVIII, 35-43.</i>		M 30	Sf. Muceniță Anisia
V 31	Sf. Ap. Stahie, Narchis și alții			M 31	Sf. Cuvioasă Melania romana

NOTE: 1) După 30 Septembrie stil vechi (Sf. Mucenic Grigorie al Armeniei) se trece la 14 Octombrie (Sf-ții Cuv. Cosma și Parascheva).

2) Zilele 1-13 Octombrie stil vechi se suprimă și amintirea Acoperirea Maicii Domnului, Sf. Ap. Anania și următorii până la Sf-ții Mucenici Carp și Papii se va face în 14 Octombrie împreună cu pomenirea Sfinților Cuvioși Cosma și Parascheva.

3) Tot în 14 Octombrie se vor citi Evangheliile 20 și 21 de după Rusalii, rămase afară, în urma îndreptării calendarului.

4) Pentru fixarea zilei de Paște se susține, pascalia Bisericii Ortodoxe de până acum, având data a se transforma în conformitate cu calendarul Iulian îndreptat. Astfel în anul 1925, pentru Postul Sf-lor Paște, lăsatul de carne va fi la 22 Februarie, lăsatul de brânză la 1 Martie, ziua de Paște la 19 Aprilie, Înălțarea Domnului la 28 Mai și Coborârea Sf-tului Duh la 7 Iunie. Toate sărbătorile cu date fixe în anul 1925 și următorii, rămân neschimbate la zilele lor de până acum, și toate orânduirile bisericesti se susțin nealterate.

imânt. Și Mântuitorul a luptat pentru impunerea în lume a adevărului, ori de ce natură ar fi el, pentru că, după cum singur ne spune: *numai adevărul liberează* *)).

A ne mai opune deci adevărului astăzi, când noi, Românii i s'a mai adăogat în sprijin și pe lângă alte trei motive arătate mai sus și multe altele, ar fi fost pentru Biserica noastră ortodoxă română și pentru creștinii ei, a se opune într'o dată, și lui Hristos, care văzurăm că ne pronunțe prin învățăturile sale supunerea la adevăr,—și realităților, în care ne-a fost dat să trăim.

Ar fi fost să ne arătăm mai fricoși și mai abii decât Sf Părinți de la Soborul din Niceia, care, în nevoia de a avea un calendar pentru țara noastră și Biserica lui Hristos, n'au stat la îndoială să-l adopte pe cel mai bun din vremea aceea, care am văzut că fusese făcut de un păgân, și că fusese folosit de păgâni mai mult de 300 de ani.

Noi, ortodoxii de azi nu ne putem socoti, nici mai cuminți și nici mai sfinți decât sfinții Părinți din Biserica veche, care ne-au lăsat calendarul iulian, cel de azi. Și spre a nu ne opune adevărului, și spre a nu păgubi poporul și țărâmul economic, și în deosebi, spre a nu ne arăta că desaprobam fapta Sf. Părinți din Niceia, de a fi primit pentru sfânta Biserică a lui Hristos chiar un calendar păgănesc, am căutat și noi, reprezentanții de azi ai Bisericilor ortodoxe naționale de Răsărit să ne îndreptăm calendarul nostru iulian, lucrat cum văzurăm de păgânul Sosighene în partea lui astronomică.

CAP. VII

Bisericile ortodoxe surori cu cea românească au înțeles la Patriarhia din Constantinopol anul trecut, cum să se facă în calendarul nostru de azi îndreptările trebuitoare, Patriarhia din Constantinopol și Biserica grecească l-au îndreptat și introdus dela 10 Martie, Biserica noastră îl introduce dela 1 Octombrie din acest an

În scopul acesta, bisericile ortodoxe de Răsărit, și-au scris una alteia, îndemnându-se una pe alta la îndreptarea calendarului lor comun. În anul trecut s'a ținut de o comisiune ortodoxă, la care am luat parte și noi Românii,

*) Ibid. Cap. VIII. v. 32.

mai multe ședințe chiar la Patriarhia din Constantinopol, în care s'a primit atât îndreptarea calendarului iulian al sfintei noastre Biserici de Răsărit, cât și telul după care să i se facă această îndreptare.

Mai grăbite chiar de cât Biserica noastră românească, Patriarhia din Constantinopol și bisericile din Grecia au și introdus pentru uzul lor calendarul iulian, îndreptat de ele după regulile stabilite de Comisia ortodoxă dela Constantinopol, cu începere chiar dela 10 Martie din acest an, precum i-au și dat de știre Sfântului nostru Sinod.

Pentru aceste motive, după ce a aprobat în ședința sa din 27 Octombrie a anului trecut îndreptarea calendarului nostru și după ce a stabilit să se păstreze în el fără nici o schimbare vechile așezări rituale ale Sf. noastre Biserici de Răsărit, Sf. Sinod al Bisericii noastre, vă dă acum de știre, că dela 1 Octombrie din acest an, va intra în aplicare și pentru Biserica ortodoxă a neamului nostru calendarul îndreptat de el. Lui 1 Octombrie, i se va zice în acest an 14 Octombrie, căci numai așa se pot lepăda afară din calendarul de azi cele 13 zile, cu care acest calendar a rămas în urmă față de anul cerului sau astronomic, care singur este anul cel adevărat.

CAP. VIII.

Regulele stabilite în anul trecut la Comisiunea ortodoxă dela Patriarhia din Constantinopol pentru îndreptarea calendarului iulian, Sfântul nostru Sinod le-a urmat întocmai

Iată acum, cum s'a făcut îndreptarea calendarului iulian de către Sfântul nostru Sinod.

Comisiunea ortodoxă dela Patriarhia din Constantinopol, de care am vorbit, a stabilit:

1. Ca bisericile ortodoxe naționale să nu îndrepteze în calendarul sfintei noastre Biserici de Răsărit, decât socotelile de timp, pe care Sosighene, le-a calculat greșit, și

2. Ca să nu se schimbe în calendarul astfel îndreptat nici așezările Sf. Părinți, pentru serbarea Paștilor, nici numirea sfinților din fiecare zi, așa cum o avem astăzi, nici posturile și nici sfintele slujbe zilnice prevăzute și rânduite de tipicul ortodox.

În privința credinței și a cultului, prin urmare, îndreptarea aceasta lasă calendarul nostru întocmai, cum l-am primit dela Niceia și cum ni

s'a păstrat până astăzi, întru cât ea nu schimbă și nu știrbește în el nimic din rânduelile de credință și de cult, statornicite de Sf. Părinți ai Bisericii de Răsărit.

Singura schimbare, pe care o face în el este numai cea privitoare la calcularea timpului, adică numai cea prin care anul calendarului trebuie să se apropie cât mai mult de anul cerului.

Din cele arătate mai sus, am văzut, că anul calendarului iulian este mai mare de cât anul cerului cu 11 minute și 12 secunde; și că porțiunea aceasta de timp, așa mică cum e, dă totuș naștere—din patru sute în patru sute de ani la 3 zile și ceva, cu care anul calendarului iulian rămâne în urmă față cu cel ceresc. Am arătat, de asemenea, că dela Niceia, adică dela anul 325 după Hristos și până astăzi, anul calendarului nostru a rămas în urmă față cu anul ceresc *cu 13 zile*; că, din cauza acestei întârzieri, echinopțiul de primăvară, după care sfânta noastră Biserică de Răsărit calculează data Sfințelor Paști, a trecut dela 21 Martie din calendar unde îl stabilise Sosighene și unde se împlinea cu adevărat și în natură la 8 Martie.

Datoria noastră e prin urmare să ne apropiem anul calendarului nostru de anul cerului ca să le facem să se potrivească unul cu altul, căci, din cauza acestor întârzieri de câte 3 zile și ceva la fiecare patru sute de ani, calendarul nostru iulian, așa cum îl avem azi, va ajunge să ne arate cu vremea Primăvara în Vară, Vara în Toamnă, Toamna în Iarnă și Iarnă în Primăvară. Timpul cu alte cuvinte va trece înainte la vremea care i-a rânduit-o Dumnezeu, iar calendarul nostru ni-l va arăta, prin datele sale lunare, din cauza acestor întârzieri, numai după ce în realitate a trecut.

Pentru a ne potrivi deci anul calendarului cu anul cerului, ne-am văzut siliți și noi ortodocșii să facem cu cele 13 zile cu care ne-am depărtat până azi de anul cerului ceiace au făcut și alții, *întru cât nu se putea altfel, adică să le tăiem și noi și să le scoatem din calendarul nostru de azi*, Data pentru această scoatere s'a stabilit de Sf. Sinod după cum am spus, la *1 Octombrie din acest an*, care va deveni **14 Octombrie**.

Pentru zilele de spor însă, cu care anul nostru s'ar mări și ar mai rămâne și **pe viitor** în urmă din cauza celor 11 minute și 12 secunde, care nu vor putea să dispară niciodată, noi ortodocșii nu am mai făcut ceiace au făcut d. e. Romano-catolicii, care prin Liliu al lor au făcut și ei greșeli.

Noi am ținut din potrivă să ne apropiem anul calendarului de anul cerului mult mai mult decât cum și l-au putut apropia ei; și cu ajutorul lui Dumnezeu, am reușit, pentrucă, pe când anul Gregorian rămâne în urmă de anul cerului, cu 22—26 secunde, care la 4000 de ani fac o zi anul iulian, așa cum a fost îndreptat acum de noi, nu mai rămâne în urmă de anul cerului, decât cu vreo două secunde, care numai după 40.000 de ani fac o zi.

Prin urmare noi ortodocșii, nu numai că am înlăturat, prin îndreptarea făcută, greșelile de calcul ale lui Sosighene și pe trecut și pe viitor, dar le-am înlăturat și pe ale lui Lilio, făcând ca calendarul sfintei noastre Biserici de Răsărit să rămână de sigur tot cel de până aci, dar să nu mai fie în privința calculelor de timp, nici cel păgănesc al lui Sosighene, *nici cel Gregorian al romano-catolicilor*.

La apropierea aceasta de anul cerului mult mai mult de cât Romano-catolicii, noi ortodocșii am ajuns, luând pentru viitor în locul grupului de 400 de ani, cum au luat Romano-catolicii un grup mai mare, și anume un grup de 900 de ani, și lăsând în acest grup numai doi ani bisecți în loc de nouă, câți ni se indică de numărul celor 900 de ani ai grupului luat de noi. La un grup de ani deci aproape egal cu al Romano-catolicilor, noi ortodocșii reducem după metoda aceasta 7 zile din cele pe care ni le da anual și neconținut cele 11 minute și 12 secunde cu care anul calendarului este mai mare de cât anul cerului, pe când romano-catolicii reduc numai 6 zile.

Cum vedeți, iubiți clerici și creștini—deși pentru prisosul de 13 zile pe care îl avem din trecut a trebuit să procedăm și noi ortodocșii, ca și romano-catolicii, tăindu-le și noi pe ale noastre în 1924 cum și le-au tăiat și ei pe cele 10 zile ale lor în 1582, pentru prisosul de zile însă, care va avea să se ivească în viitor din cauza celor 11 minute și 12 secunde cu care anul calendarului va fi neconținut mai mare de cât anul cerului, noi ortodocșii am lucrat mai cu îndemănare și cu totul altfel de cât romano-catolicii.

Așa fiind, calendarul pe care Sf. Sinod îl introduce dela 1 Oct. din acest an, nu e după cum vedeți, cel romano-catolic, ci *tot vechiul calendar iulian al Sfintei noastre Biserici ortodoxe de Răsărit, dar îndreptat în privința socotirii timpului mult mai bine de cât calendarul Gregorian al romano-catolicilor*.

Clerul și poporul țării și al Bisericii noastre ortodoxe române să primească cu încredere calendarul îndreptat de Sf. Sinod, care e mai bun ca socotire a timpului și decât al lui Sosighele și decât cel gregorian al Romano-catolicilor și în care rânduielile de credință și de ritual nu s'au schimbat întru nimic, ci au rămas tot cele stabilite de Sf. Părinți și de soboarele Bisericii ortodoxe de Răsărit.

Să nu se clătească deci sufletele voastre, că prin îndreptarea calendarului cu care v'ați pomenit din tată în fiu, s'ar fi făcut de Sf. Sinod o schimbare în rânduielile sfințelor noastre sărbători ortodoxe, căci după cum vedeți, noi n'am luat din calendarul gregorian al romano-catolicilor nici măcar socotelile de timp în felul cum și l-au luat și pentru viitor.

Iar cât pentru cuprinsul ortodox al calendarului îndreptat de Sf. Sinod, să vă fie în știre, că nu s'a atins nimic, cum am spus și mai sus, în ce au așezat pentru Sf. Paște, pentru Praznice și sărbători, pentru posturi și ritual, Sf. Părinți ai Bisericii ortodoxe de Răsărit.

Așa de pildă, data Sf. Paști se va calcula în acest calendar ca și în trecut, adică tot după *echia noastră Pascalie*, cu păstrarea neștirbită a celorși legături dintre sfințele Paște și dintre sărbătorile dependente de el. Sfinții și sărbătorile se rămân tot în zilele în care au fost așezate, ca și până acum, numai că poziția lor lunară se va lua mai sus de cea de azi cu cele 13 zile luate din calendarul îndreptat, dar păstrând aceleași date de până acum.

Așa, de pildă, Sf. Nicolae se va serba și în calendarul îndreptat de Sf. Sinod tot la 6 Decembrie, care însă va fi mai sus ca poziție, de ziua în care s'a serbat până acum, cu cele 13 zile terse din calendarul de azi.

Să se știe însă, că sfinți, din cele 13 zile terse, din calendarul îndreptat, adică sfinții care se serbează în calendarul de azi dela 1—14 Octombrie se vor serba într'o singură zi adică la 14 Oct. Întru cât în tipicul nostru ortodox avem zile, în care se serbează dintr'o dată mai mulți sfinți.

Dela anul viitor înainte însă, de când anul calendarului nostru îndreptat nu se va mai micșora ca acum cu 13 zile, ci își va avea în întregime cele 365 de zile când va fi comun, și cele 366 zile, când va fi bisect ca și până acum, sfinții

dela 1—14 Octombrie se vor serba, ca și până acum, fiecare în parte și la ziua lor.

* * *

Vă sfătuim deci, iubiții noștri clerici și creștini, să primiți calendarul care se publică aci, lucrat pentru partea de an pe care o mai avem până la 1 Ianuarie 1925, cu toată încrederea și liniștea sufletească. Acest calendar este lucrat după regulile stabilite în Comisia dela Patriarhia de Constantinopol, care, împreună cu biserica grecească, l-au și introdus dela 10 Martie din acest an, și care, curățit de greșelile lui vechi, nu are în acelaș timp ca cuprins nimic comun cu calendarul gregorian al Romano-catolicilor în care dată sfințele Paști se calculează altfel, în care sfinții zilnici sunt în cea mai mare parte alții decât ai noștri și care își au alt ritual pentru cultul zilnic de cât ritualul din tipicul nostru ortodox.

«Darul Domnului nostru Iisus Hristos, și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Impărtașirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți».

Amin!

Miron, Mitropolit Primat al României,
Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei
Nicolae, Mitropolitul Ardealului
Gurie, Arhiepiscopul Chișinăului
Vartolomei, Episcopul Râmnicului-Noul-Severin
Lucian al Romanului
Ghenadie al Buzăului
Iacov al Hușilor
Ioan al Aradului
Nichita al Argeșului
Cosma al Dunării de jos
Iosif al Caransebeșului
Roman al Oradiei Mari
Nicolae al Clujului
Visarion al Hotinului
Nectarie al Cetății Albe
Ilarie al Constanței
Justinian al Armatei
Evgheenie Piteșteanu
Teofil Râmnicianu
Valerian Craioveanu
Platon Ploșteanu
Dionisie al Ismailului
Ipolit Rădăușeanu
Ilarion Băcăoanu
Gherontie Siltsteanu.

INȘTIINȚARE

Se aduce la cunoștința preoșimii ca să sfătuiască poporul a nu-și procura din comerț calendare bisericesti pentru anul 1925, deoarece vor primi spre desfacere în popor calendarele oficiale ale bisericii, tipărite de Institutul Biblic.

Preoșii sunt invitați a trimete Institutului Biblic, Patului Sf. Sinod, strada Antim, București, încunoștințare de câte exemplare din noul calendar pe 1925 vor să li se trimeată.

Pentru fiecare exemplar de calendar vândut, preotul va avea un beneficiu de 1 leu.

Desfacerea tuturor exemplarelor expediate de Institutul Biblic este obligatorie pentru fiecare preot.

INDREPTĂRI

La **enciclica sinodală** cu privire la calendar s'au omis următoarele cuvinte, pe cari rugăm pe cititori să le îndrepteze în text :

Titlul: **Enciclică sinodală** în loc de *Carte pastorală*.

La cap. II, pag. 1, rândul al 10-lea, coloana din dreapta, de sus în jos, după cuvântul **anotimpuri** se adaugă cuvintele: *adică Primăvara, Vara, Toamna și Iarna. Zilele cât țin toate aceste anotimpuri...* adunate la un loc, etc.

Cap. III, pag. 2, rândul 23, de jos în sus al coloanei din dreapta, în loc de **1852** se îndreaptă **1582**.

Aceeaș pagină și coloană, rândul al 11-lea, de jos în sus, după cuvintele: din cele 22—26 de secunde... se adaugă: *cu care și anul Gregorian a rămas mai mare decât anul ceresc. Aceste 22—26 de secunde...* ar face, etc.

REDAȚIA.